

Na de gruwel siert sereniteit de pers
Mediabedrijven boeken positieve en negatieve cijfers
Raad voor de Journalistiek verfijnt verhouding pers/privacy

En verder:

Tony Mary, Kroll, Jef Van de Keybus, Frank Van Laeken, Ann Driessen,
en nog vele, vele anderen

BELGIE-BELGIQUE

PB

8900 IEPER I

3/8/36

afgiftekantoor Ieper

De Journalist

m a g a z i n e v a n d e V V J

26 mei 2006 - nummer 92 - Verschijnt maandelijks - v.u. pol deltour, IPC, résidence palace blok C - wetstraat 155 1040 Brussel

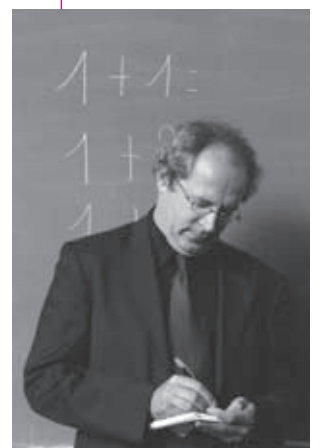

april
2006

INHOUD

UIT DE VVJ	
Gruwel en sereniteit	3
ACTUEEL	
Riante winstcijfers, tegenvallende CIM-cijfers	4-5
Eenzaam aan de Reyerslaan	6
VRT-journalisten hadden grote verdienst in evolutie omroep	7
Kroll wint prijs Press Cartoon Belgium	7
SCHEEF BEKEKEN	
	6
MENS ACHTER HET NIEUWS	
Jef Van de Keybus temt de weggeuzen	8
VRAAG & ANTWOORD	
Beelden van minderjarigen ?	9
Respect voor pijn en smarten	9
Namen noemen of niet ?	9
FORUM	
Frank Van Laeken neemt het op voor videojournalistiek	10-11
Een korte repliek...	11
GOED GELINKT	
	11
RAAD VOOR DE JOURNALISTIEK	
Walter Janssens c/ Dag Allemaal	12
D.L. c/ Dag Allemaal	12-13
L. en Carol Jane Poe c/ Het Laatste Nieuws	13
ESSAY	
Ann Driessen over de wondere wereld van de gerechtsjournalistiek	14-15
BOEKEN	
	16
TECHNO	
Onmisbaar op je notebook	17
DE DEADLINE VOORBIJ	
Aldus nog de woordvoerder	18
ONDER EMBARGO	
	19

Zoekt minister van Mobiliteit Renaat Landuyt (sp.a) een definitieve oplossing voor de geluidshinder rond Zaventem? Becijfert hij nieuwe snelheidsbeperkingen? Heeft hij het écht zo moeilijk met elementaire rekenkunde? Neen, persfotograaf Didier Lebrun betrapte de minister gewoon toen hij een schoolcampagne rond verkeersveiligheid aan het lanceren was. Waarmee Didier dan ook terecht de SABAM-prijs 2006 voor de meest humoristische persfoto won. (Foto Didier Lebrun)

MAGAZINE VAN DE
VLAAMSE VERENIGING VAN
BEROEPSJOURNALISTEN (VVJ)

COÖRDINATIE

Pol DELTOUR
pol.deltour@journalist.be
Luc STANDAERT

VASTE MEDEWERKERS

Jan BACKX
Ivan DECLERCQ
Kim DUCHATEAU
Marleen SLUYDTS
Johan VAN CUTSEM
Luc VANHEERENTALS
Mark VLAEMINCK
PHOTO NEWS
ZAK

REDACTIESECRETARIAAT

Résidence Palace
Blok C - Lokaal 2232
Wetstraat 155 - 1040 Brussel
Tel. 02/235.22.70
Fax 02/235.22.72
info@journalist.be
www.journalist.be

ABONNEMENTEN

Lisbeth MOONS
Zie adres hierboven
lisbeth.moons@journalist.be

PUBLICITEITSREGIE

Lisbeth MOONS
Zie adres hierboven
lisbeth.moons@journalist.be

LAYOUT EN DRUK

Drukkerij Deman NV
Nijverheidslaan 5
8970 Poperinge
Tel. 057/33 67 21
Fax 057/33 40 18

GRUWEL EN SERENITEIT

De gruwelijke moorden en de agressie van de voorbije weken hebben de pers voor zware dilemma's geplaagd. Zo waren aanvankelijk, volgens het parket van Brussel, Noord-Afrikanen de daders van de moord op Joe Van Holsbeek. Meteen stond de hele pers op het verkeerde been. Zonder nadenken heeft iedereen aangenomen dat die mededeling ook juist was. Met alle gevolgen van dien: valse beschuldigingen, foute analyses en verkeerde conclusies. Tot bleek dat het om Polen ging en dan nog wel zigeuners. Toen is de hele mallemolen weer van voren af aan begonnen. Verbijsterend om vast te stellen hoe we er met z'n allen zijn ingetuind, zij het dan nog op basis van informatie van het parket. Een pijnlijke les voor de pers om in het vervolg de nodige kritische zin te bewaren, het hoofd koel te houden en vooral alle informatie te checken.

In het kader van de voorbije drama's is ook herhaaldelijk om sereniteit aan de pers gevraagd. De oproepen daaromtrent van de familie, die ook door de VVJ zijn verspreid, zijn over het algemeen goed opgevolgd. En toch. Ondanks de uitdrukkelijke vraag van de ouders van Luna in Antwerpen, belden in de dagen onmiddellijk na de moord zo'n dertig journalisten uit binnen en buitenland aan de deur. Was dat nu echt nodig, of was de druk van sommige redactiechefs te groot? Voor het imago van de pers is zoiets alleszins geen goede zaak.

Sereniteit dringt zich ook op in de analyses over de rol van de pers in het verspreiden van racisme. We kunnen niet genoeg herhalen hoe omzichtig de pers daarmee moet omspringen. Maar als we het probleem van het racisme willen kennen, moeten de media er ook wel aandacht voor hebben. Zwijgen over samenlevingsproblemen omdat één partij daar rijk van wordt, is onmogelijk in een land dat de persvrijheid hoog in het vaandel voert. Voor de teneur waarmee dat gebeurt, de ongezonde sensatie en het uitvergrooten van problemen zijn we wel collectief verantwoordelijk. Als politici in de spiegel moeten kijken, dan ook de pers. Positief toch om vast te stellen dat na de racistische moorden alle media hun uiterste best hebben gedaan om de feiten te duiden en in hun juiste context te plaatsen. Dat is en blijft in een democratie de enige manier om een juist oordeel te kunnen vormen.

Marc Van de Looverbosch

Foto: Johan Van Cutsem

MEDIABEDRIJVEN PRESENTEREN RIANTE WINSTCIJFERS BIJ TEGENVALLENDE CIM-CIJFERS

Pol Deltour
Luc Vanheerentals

Het ene na het andere mediabedrijf presenteerde de voorbije weken weer mooie resultaatsrekeningen, en dat voor het zoveelste jaar op rij. Maar de CIM-cijfers voor de kranten (- 2,4 procent in het eerste kwartaal van 2006) en de reclamecijfers voor de commerciële omroepen temperen het optimisme.

VUMmedia

VUMmedia boekte in 2005 een omzet van 355,01 miljoen euro tegenover 343,08 miljoen euro in 2004. Ondanks die stijging lag de nettowinst van 9,02 miljoen euro lager dan de 10,9 miljoen euro van het jaar voordien. Alle geledingen van de groep presteerden in 2005 goed, maar de grafische divisie zorgde voor een recordresultaat. *De Standaard* was met een groei van 2,2 procent de enige uitzondering op de dalende verkoop van Nederlandstalige kranten. Ook de internetkranten deden het goed met voor *Het Nieuwsblad online* zelfs een spectaculaire sprong vooruit. De resultaten van de advertentieverkoop verbeterden in 2005. Het gratis regionale blad *Passe Partout* vergrootte voor het tweede jaar op rij haar lezersbereik met 23 procent.

De daling van het netto-resultaat in 2005 wordt vooral toegeschreven aan de sterk gestegen belastingsdruk (5,6 miljoen euro in plaats van 1,7 miljoen euro). Daarnaast wordt de komende tijd fors in de grafische divisie geïnvesteerd. In het voorjaar van 2007 worden drie nieuwe persen in gebruik genomen in de krantendrukkerij in Groot-Bijgaarden, een investering van 30 miljoen euro. De activiteiten van de drukkerij van Namen worden de komende jaren geleidelijk naar ginder overgebracht. Recent werd ook beslist 9,4 miljoen euro te investeren in een nieuwe pers bij Het Volk Printing in Erpe-Mere.

Volgens de recentste CIM-cijfers over het eerste kwartaal van 2006 blijft *De Standaard* het goed doen. De krant verkoopt nu gemiddeld 85.178 exemplaren, of 2,4 procent meer dan in dezelfde periode vorig jaar. In het segment van de kwaliteitskranten is *De Standaard* daarmee de enige stijger. *Het Nieuwsblad* van zijn kant daalde met 3,7 procent tot 202.898 stuks. *Het Volk* ging zelfs met 8 procent de dieperik in en staat nu op 73.515 verkochte exemplaren per dag.

VUMmedia heeft overigens ook af te rekenen met behoorlijk wat onrust op de redactie van *Het Nieuwsblad*, nu algemeen hoofdredacteur Peter Vandermeersch verregaande synergieën uitwerkt met de journalisten van zusterkrant *De Standaard*. De nationale redactie van HN wordt omzeggens ontmanteld, en haar journalisten worden omgevormd tot 'gedecentraliseerde nationale reporters'. Vandermeersch wil dat HN nog meer dan vroeger gaat focussen op regio en sport. De kopij voor het nationale nieuws zal in hoofdorde worden aangeleverd door de redactie van DS.

De Persgroep

De Persgroep zag haar omzet stijgen van 384,1 miljoen euro tot 433,7 miljoen euro, maar desondanks daalde de nettowinst van 27,6 tot 18,2 miljoen euro. Dit wordt toegeschreven aan de nieuwe initiatieven van het afgelopen jaar: de overname (samen met Rossel) van *De Tijd* en de oprichting van de holding

Mediafin waarin de Persgroep al haar financiële media heeft ondergebracht, de overname van de Nederlandse *Radio Noordzee* en haar omvorming tot *Q-Music Nederland*, de investeringen in internetactiviteiten en tot slot de nieuwe drukkerij Eco Print Center in Lokeren.

De omzet van de uitgeefactiviteiten steeg met 20 procent tot 294,6 miljoen euro, maar de nettowinst daalde met 4 procent tot 18,9 miljoen euro. De gemiddelde verkoop van *Het Laatste Nieuws* lag met 286.267 exemplaren iets lager dan in 2004, maar de Amsterdamse krant *Het Parool* maakte voor het eerste in 25 jaar terug winst en de verkoop van *Dag Allemaal* stijgt nog steeds (thans 373.128 exemplaren). Het resultaat van de audiovisuele tak dook licht in het rood (-0,7 miljoen euro) tegenover een nettowinst van 7,9 miljoen euro het jaar voordien (zie verder onder VMMA).

Volgens de recentste CIM-cijfers over het eerste kwartaal van 2006 laat *Het Laatste Nieuws* weer een stijging noteren, met een gemiddelde dagverkoop van 289.302 exemplaren, wat 1 procent hoger ligt dan in 2005. In het segment van de populaire kranten is HLN daarmee de enige stijger. *De Morgen* verkocht in het voorbije kwartaal 52.482 exemplaren (- 2,3 procent) en *De Tijd* 35.754 stuks (- 12,4 procent).

Zowel *De Morgen* als *De Tijd* onderging zopas een grondige facelift. *De Morgen* verschijnt nu op het kleinere berlinerformaat, heeft een moderner lettertype en een handigere opbouw. Ook inhoudelijk verandert een en ander. De zuivere nieuwsstukken zijn korter en snediger, wat niet belet dat de langere achtergrondstukken en reportages behouden blijven. *De Tijd* van zijn kant kiest opnieuw volop voor het format 'zakenkrant'. Ook daar een kleiner formaat en een frisse lay-out. De hernieuwde *Tijd* blijft ook volop de multimediale kaart trekken, met zowel nieuws als een groot dienstenaanbod op Tijd.be.

Roularta Media Group

Roularta realiseerde in 2005 een omzet van 493,2 miljoen euro, een daling met 1,2 procent in vergelijking met het jaar voordien. De nettowinst bedroeg 22,19 miljoen euro, wat 18,5 procent minder is dan in 2004. In de divisie Printed Media steeg de omzet met 7,7 miljoen euro tot 339,4 miljoen euro, wat gepaard ging met een stijging van de nettowinst met 3,8 procent tot 17,1 miljoen euro. Deze winst werd echter teniet gedaan door een omzetzijging in de divisie Audiovisuele Media met 7,5 procent naar 161,2 miljoen euro. Het nettoresultaat in deze divisie verminderde hiervoor van 10,8 tot 5,1 miljoen euro.

De omzetzijging bij de Printed Media is grotendeels het gevolg van overnames. Ook de bestaande producten kenden een organische omzetzijging met 1,3 procent. De omzet van de gratis bladen steeg met 2,6 procent en bij de magazines verhoogden de reclame-inkomsten met 6,9 procent. Net als bij de Persgroep,

had ook het resultaat van Roularta te lijden onder de dalende inkomsten van de tv-reclame bij de VMMA (zie infra). Radio *Q-Music* en de regionale tv-zenders haalden een beduidend beter resultaat dan vorig jaar.

VMMA

Alle televisiezenders hebben fel te lijden van de negatieve evolutie op de advertentiemarkt. Toch was de Vlaamse Media Maatschappij in het eerste kwartaal van dit jaar nog net winstgevend, zo berekende *De Tijd* op basis van de kwartaalrekeningen van Roularta. VMMA boekte bij een omzet van ongeveer 56 miljoen euro een nettowinst van 101.000 euro. De omzet uit televisiereclame bleef in het eerste kwartaal van 2006 dalen, maar radiozender *Q-Music* en digitale televisie zorgden voor verse inkomsten.

Begin 2006 werd voor de VMMA een herstructureringsplan uitgewerkt. Ondertussen blijven Rik De Nolf (Roularta) en Christian Van Thillo (De Persgroep) ontkennen dat ze de commerciële zender willen verkopen, bijvoorbeeld aan het Luxemburgse RTL.

Concentra

Concentra komt traditioneel iets later met zijn jaarlijkse bedrijfscijfers voor de dag.

De Concentra-kranten delen evenwel in de malaise van de dalende krantenmarkt. In het eerste kwartaal van 2006 verkocht *Gazet van Antwerpen* 4,3 procent minder kranten dan in dezelfde periode vorig jaar, om te eindigen op 109.191 stuks. En ook *Het Belang van Limburg* krijgt klappen, met een daling van 3,2 procent tot 97.154 exemplaren.

VACATURE PHOTO NEWS

Het foto-agentschap PHOTO NEWS is op zoek naar een voltijdse dynamische all-round medewerk(st)er ter ondersteuning van de administratieve, commerciële en redactionele diensten. De taken zijn dan ook veelzijdig en afwisselend. Tweetaligheid, flexibiliteit en interesse voor de media zijn een must. Een aantrekkelijk salaris en extra-legale voordelen staan daartegenover. Zin in deze boeiende job?

Mail dan naar m.devinck@photonews.be voor een afspraak.

OPROEP NOORD-ZUID PERSPRIJS

De Vlaamse overheid reikt in 2006 voor de tweede keer een persprijs uit aan een journalist die bijdraagt tot de bewustwording over de Noord-Zuid verhoudingen in de wereld. De Vlaamse overheid wil de media op die manier aanmoedigen om meer aandacht te besteden aan de Noord-Zuid problematiek.

Enkel artikelen verschenen in niet-gespecialiseerde kranten of magazines tussen 1 juli 2005 en 30 juni 2006 komen aan bod. De inschrijvingen worden afgesloten op 15 juli 2006. De prijs zelf, een geldsom van 5.000 euro, wordt uitgereikt op 4 september 2006.

Informatie, reglement en inschrijvingsformulieren zijn te verkrijgen bij gitti.vandenborre@wim.vlaanderen.be tel. 02/553.45.19.

exclusief aanbod voor journalisten GRATIS jaarabonnement op MO*

MO* bundelt betrouwbare informatie over de globaliserende wereld:

Feiten en realiteiten
Fundamentele toegankelijke analyses
Menselijke verhalen met warmte en respect
Debatten met nadruk op argument
Exclusieve fotoreportages
Elke maand*

MO*. Uw maandelijkse portie mondiale realiteitszin.
www.mo.be

Bent u journalist en lid van VVJ, stuur dan vóór 31 mei uw naam en adres naar Promotie MO*, Vlasfabriekstraat 11, 1060 Brussel of mail jan.buelinckx@mo.be. U ontvangt dan MO* een jaar lang helemaal gratis. Meer info: bel 02 536 19 77.

* In januari en augustus verschijnt MO* niet: er zijn 10 edities per jaar. Als Knack-abonnee ontvangt u MO* automatisch bij uw pakket. Actie geldig tot 31 mei 2006.

EENZAAM AAN DE REYERSLAAN

Ivan Declercq

Mediaminister Geert Bourgeois (N-VA) wil van Tony Mary, gedelegeerd bestuurder van de VRT, horen dat die het nieuwe VRT-decreet 'loyaal en constructief' zal uitvoeren. Mary eist op zijn beurt van Bourgeois de garantie dat hij de operationele leiding van de VRT in handen houdt. En ondertussen worden de spieren gewarmd voor de strijd over de beheersovereenkomst.

Het heeft iets van een western. Twee antagonisten staan tegenover elkaar, met getrokken wapen. Beiden roepen ze dat de andere zijn wapen moet laten vallen, maar geen van beiden geeft een krimp. Het gaat er dan om wie de sterkste zenuwen heeft. Dat kan een tijdje spannend zijn, maar het moet niet te lang duren, want anders zapt de kijker de vertoning weg.

De professionele toeschouwer – de journalist, zeg maar – blijft evenwel geamuseerd toekijken. Hij zag hoe Mary met de spieren rolde vóór het nieuwe decreet over de VRT in het parlement ter stemming lag: hij zou zijn operationele bevoegdheden als gedelegeerd bestuurder kwijtspelen en dat was een eenzijdige verandering van zijn contract. Mary zei net niet “over mijn lijk”, maar dat was wel de teneur. “Ik kan morgen meteen ergens anders aan de slag”, klomk het. Met zijn huidige jaarloon van 300.000 euro en een welstellende familiale achtergrond hoeft dat wellicht niet eens. En dan hebben we het nog niet over een ontslagpremie van 750.000 euro (dertig maanden, in de formule-Claeys).

Maar toen op 10 mei het Vlaams parlement het decreet goedkeurde en de toeschouwer verwachtte dat Mary teatraal zijn ontslag zou aankondigen, hield hij zich gedeisd. De formule-Claeys geldt natuurlijk niet als je zelf opstapt. En bovendien: Mary blijkt kandidaat voor de – naar verluidt lucratieve, maar in elk geval prestigieuze – functie van voorzitter van de European Broadcasting Union (EBU). In een kranteninterview laat Mary optekenen dat hij “met volle goesting” de VRT leidt en dat hij er wil blijven tot zijn zestigste. *Coup de théâtre.*

Intussen lijken de drie VRT-hoofddirecteuren wat nerveus te

worden. In een mail aan Mary, aan de raad van bestuur en aan de overheid vragen Leo Hellemans, Jos Bouveroux en Pieter Knaepen om beter overeen te komen. Ze hebben het over “een evenwicht tussen redactionele autonomie en een terecht toezicht van de Vlaamse aandeelhouder”. Ze zeggen evenwel niet dat ze de indruk hebben dat het nieuwe decreet de politieke invloed op de VRT vergroot. Het kabinet-Bourgeois heeft al duidelijk gemaakt dat de autonomie van de nieuwdiensten volledig gewaarborgd blijft. Mary voelt zich onvoldoende gesteund door “zijn” journalisten.

De zaak zit geblokkeerd: Mary eist van Bourgeois de garantie dat hij de operationele leiding van de VRT behoudt – iets wat overigens duidelijk in het decreet staat. En Bourgeois wil van Mary horen dat die het decreet loyaal zal uitvoeren. Bourgeois geeft de indruk rustig te blijven, maar zijn geduld raakt wellicht op. Want straks moet worden onderhandeld over een nieuwe beheersovereenkomst voor de VRT. En Mary kan het weer niet laten: in een open brief houdt hij een pleidooi voor (veel) meer middelen voor de VRT, om “de digitale kloof te dichten”. En daarbij bespeelt hij de Vlaamse gevoeligheid van de N-VA-minister, met een verwijzing naar de Vlaamse identiteit en naar de kansen voor de Vlaamse media-industrie. Maar de gevraagde 180 miljoen euro extra – en acht themakanalen – worden niet alleen door Bourgeois als totaal onrealistisch gezien. Ook bij andere politieke partijen wekt de gedelegeerd bestuurder van de VRT almaar meer wrevel. Tony Mary lijkt een eenzame zomer tegemoet te gaan.

s c h e e f b e k e k e n

“De dingen moeten vooruitgaan. In de file staan, dat kan ik niet. Dan zoek ik alternatieve wegen. Ik weet zeker dat ik dan vaak later aankom dan als ik gewoon zou blijven staan, maar dat kan me niks schelen: ik moet in beweging blijven. Dat zal wel met mijn werk te maken hebben. Dat is ook: altijd vooruit. Hectisch.”

VTM-nieuwsanker Dany Verstraeten in Het Laatste Nieuws van 13 mei 2006

“Het is mij opgevallen dat heel wat hoofdredacteurs nogal kalm reageerden toen ze hoorden wat ik verdien. Ik weet het natuurlijk niet, maar ik denk niet dat zij het met veel minder stellen.”

NMBS-topman Jannie Haek in Humo van 9 mei 2006

“Er is dringend nood aan een technologieneutraal mediarecht. Dat de grondwet daarvoor moet worden aangepast, is niet de enige moeilijkheid. Ik heb de indruk dat veel journalisten het liever bij het oude zouden laten uit vrees dat een aanpassing ook zou kunnen betekenen

dat drukpersmisdrijven in de toekomst voor de correctionele rechtbank beslecht zullen worden.”

Professor Koen Lemmens (VUB) in Knack van 3 mei 2006

“Waarop wachten de media om onze moslim-medeburgers hun excuses aan te bieden? Is het nu echt te veel gevraagd dat de hoofdredacteurs – alle hoofdredacteurs – in een gezamenlijke mededeling hun spijt betuigen over een paar deontologische foutjes die zijn gemaakt?”

Walter Zinzen in De Standaard van 26 april 2006 na het voorbarige noemen van ‘Noord-Afrikaanse jongeren’ als de doders van Joe Van Holsbeek

“Ook nu nog ben ik elke keer blij als ik mag gaan stemmen. Ik beschouw zo’n dag als een feestdag, zelfs als ik in alle vroegte naar het stembokje moet, omdat ik daarna nog heel de dag moet werken.”

VRT-radiojournaliste Kristien Bonneure in de Randkrant van eind april

'VRT-JOURNALISTEN HADDEN GROTE VERDIENSTE IN EVOLUTIE OMROEP'

Luc Vanheerentals

Sinds Onderwijsminister Piet Vermeylen in 1954 de toenmalige journalisten van de NIR verbood te berichten over betogingen tegen zijn onderwijshervorming, heeft de nieuwsredactie van de Vlaamse openbare omroep een lange weg afgelegd. De felle kritiek uit die jaren dat tv-journalisten "regeringsmandatarissen" waren, is intussen volledig verstomd. Lieve Desmet, onderzoekster aan de Vakgroep Communicatiewetenschappen van de UGent, schreef een doctoraat over de evolutie van de openbare omroep tussen 1953 en 1990. Daaruit blijkt dat de journalisten zelf heel wat bijgedragen hebben tot de ontvoogding naar redactionele autonomie.

Desmet: "Er is slechts zelfstandige kwaliteitsjournalistiek mogelijk als de nodige omkadering aanwezig is op vlak van budget, technologie, personeel... Dat al die factoren in de loop der jaren op een positieve manier geëvolueerd zijn, is zeker voor een stuk de verdienste van de strijd van journalisten. Velen zagen zichzelf in een slachtofferrol tegenover het gezag."

Incidenten met journalisten hadden een duidelijke impact op de richtlijnen voor televisienieuwsjournalistiek die de directie opstelde (en de raad van bestuur goedkeurde). De zaken 'Van den Daele' en 'Buyle' bijvoorbeeld. Desmet: "Lezing van archiefdocumenten leert dat er een geheel van belangen meespeelde, zowel van externen, leden van de raad van beheer, journalisten en nieuwsredactie. Dat leidde tot een complexe machtsstrijd. Wat natuurlijk ook te maken had met de zeer hoge verwachtingen die iedereen had ten aanzien van nieuwsuitzendingen."

De laatste keer dat de politiek rechtstreeks ingreep in een journaaluitzending, was volgens Desmet in 1966, met een reportage van Maurice De Wilde over Zwartberg. Maar ook andere invloeden speelden. Dat de NIR onmiddellijk begon met een dagelijks televisiejournaal, schrijft ze toe aan de Vlaamse ontvoogdingsstrijd. De toevloed van buitenlandse

beelden in de jaren '60 introduceerde intussen een 'harder' nieuwsconcept, met meer aandacht voor politieke en sociale thema's. Vanuit het buitenland waaide vanaf 1969 de 'reportage' binnen met duiding, achtergrondinformatie en een kritische houding ten opzichte van gezagsdragers. Daardoor kwamen ook oppositiestemmen meer en meer aan bod.

In de jaren '80 stond internationaal het objectiviteitsdiscours hoog op de agenda. Dat leidde tot een sociaal kritisch gestroomlijnd nieuws, gestuurd vanuit een journalistieke interpretatie van de gebeurtenissen. De redactie moest controleren wie wat op welke wijze versloeg.

Desmet vond in VRT-documenten uit de periode 1953-1982 voor bijna 9 op 10 journalisten terug van welke politieke partij ze deel uitmaakten. Voor de periode 1983-1992 daalt dit cijfer tot 35 procent. Opvallend is dat de Wetstraat-redactie in de periode 1974-1990 overwegend bestond uit journalisten van linkse signatuur. "Aangezien enkele journalisten in de loop der jaren al eens van partijlidkaart wisselden, twijfel ik eraan of die wel overeenkwam met hun persoonlijke voorkeur", zegt Desmet. "Het lijkt erop dat er wat gesjoemeld werd om te komen tot de door de politiek gewenste samenstelling van de redactie. Er is trouwens nog niet onderzocht of de linkse signatuur van de Wetstraatredactie inhoudelijke consequenties had."

"Zolang de redactie uit ambtenaren bestond – pas vanaf 1989 is men begonnen met het aanwerven van contractuelen – was de directie wettelijk verplicht om op de redactie een politieke verdeelsleutel te hanteren. Vanaf de jaren '70 speelde dit in de praktijk alleen nog bij bevorderingen. Sinds de aanwerving van contractuelen worden geen lijsten meer bijgehouden van partijvoorkeuren. Ook bij wissels aan de top van de redactie zie je nu duidelijk dat heel andere criteria meespelen en dat de openbare omroep veel commerciëler is gaan denken."

Met deze cartoon won Kroll de hoofdprijs van de Press Cartoon Belgium wedstrijd 2006. De tekening verscheen op 8 juli 2005 in *Le Soir*, naar aanleiding van de moordende bomaanslagen in Londen vlak voordien. De organisatie PCB lanceerde intussen een uitstekende website, waarop een pak leuk materiaal te bezien valt en waarop bezoekers nog tot 9 juni kunnen meestemmen voor de PCB-publieksprijs.

Snel surfen naar www.presscartoon.com.

Mens achter het nieuws

JEF VAN DE KEYBUS TEMT DE WEGREUZEN

Jan Backx

Een tekstje schrijven over 'Wie doet wat, waar, wanneer, waarom en hoe...', dat kunnen we allemaal. Maar wát als ze ons op een frisse lenteochtend de sleutels van een gelede 40-tonner in handen stoppen, voor een testrit langs de steile afdaling van de Baraque Fraiture? Verlamrende paniek zou ons aan de grond nagelen. En bewonderend zouden we onze confrater Jef Van de Keybus (Antwerpen, bouwjaar 1949) gadeslaan, die lenig als een kat in de cabine zou klauteren. Want Jef kan wél het equivalent van vijf stadsbussen bomvol mensen in toom houden. Een babbel met het enige Belgische jurylid van Truck of the Year.

"Slechte cijfers voor wiskunde dreven me naar het technisch onderwijs", vertelt Jef openhartig. "Ik ging sterk- en zwakstroom studeren en zwaaide af met een technisch regentaat. Mijn eerste job vond ik begin de jaren zeventig, bij *Gazet van Antwerpen*. Ik bewaakte er een muur van elektronische schakelkasten, die de rotatiepers aanstuurden. Daar deed ik de journalistieke microbe op. Ik

hoorde het begeistertend geratel van de telexmachines en zag redacteuren heen en weer hollen. Wat een verschil met mijn werk, dat ik plots veel te statisch vond. Toch deed ik nog een technische oversteek naar *Agfa-Gevaert*, waar ik *operator* werd in de afdeling voor röntgenfotografie. Ik bleef er tot 1980. Maar de journalistieke belangstelling woekerde. Ik volgde de opleiding in de Brusselse Korte Boterstraat en docent Leo Siaens wees me de weg naar Leo Laureyssens, redactiesecretaris bij *De Nieuwe Gazet*. Jarenlang heb ik twee jobs gecombineerd: *operator* én *soirist* bij de krant. Ik kijk nog altijd met fierheid op die periode terug want ik maakte deel uit van de beste stadsredactie die Antwerpen toen had."

De vlam in de pijp, die kwam dus pas later? Jef Van de Keybus: "Dat hoofdstuk begint met mijn oversteek naar het vakblad *Echo Transport*, in 1980. Ik werd toen voltijds journalist. We hadden een unieke rubriek: tests van vrachtwagens, geleverd op freelance-basis door een technisch ingenieur, wiens pa trucker was. Maar halfweg de jaren '80 begon die auteur met een eigen blad. Zo moest *Transport Echo* op zoek naar een Chinese vrijwilliger om de rubriek over te nemen. En de KEY, zoals ik heel mijn leven mijn artikels heb ondertekend, had toch *vakschool* gedaan... Ik hapte toe en kreeg gelukkig nog alle faciliteiten en tijd om het vak van 'tester' onder de knie te krijgen. Eerst het rijbewijs behalen, daarna allerlei cursussen en bijscholingen volgen in binnen- en buitenland. Een peperdure investering waar uitgever nu bijzonder huiverachtig tegenover staan. Vandaar dat de vergrijzing in mijn vakgebied heel duidelijk is."

Jef krijgt zelfs de meest fervente truck-hater vermurwd. "Kijk rond in je woonkamer. Vrijwel alles wat er staat heeft ooit in een truck gezeten! En de technische evolutie is fascinerend. Vooral inzake veiligheid. Die verschrikkelijke kop-staart botsingen zullen hopelijk snel tot het verleden behoren, dank zij de *adaptieve cruise control met automatische noodstop*. Ik denk dat ik nu zowat de oudste journalist in de branche ben. En ik hoop aan de slag te kunnen blijven tot ik de vele zegeningen van die elektronische revolutie heb kunnen aanschouwen en beschrijven."

Sinds de fusie van *Transport Echo* met *De Lloyd* bestrijkt de pen van Jef het brede transport-gebeuren. Extra talenkennis kan daarbij nooit kwaad: onze trucker studeert nu Spaans.

En wat doet Jef als hij niet schrijft of test? "Ik ben een verwoed wielertoerist en rij pakweg 5.000 kilometer per jaar. Met Marc Stassijns pedaal ik langs de kust. Ik heb drie mooie fietsen: thuis een *Eddy Merckx*, aan zee een *Diamant*, en ook nog eentje voor puur indoor-gebruik, jawel koersen op rollen!"

Jef Van de Keybus: nog de tijd gekregen om het vak onder de knie te krijgen. (Foto Nick Hannes)

Vraag en antwoord

Beelden van minderjarigen ?

Op 25 april vroegen het Brusselse parket en de Federale Politie met aandrang om niet langer herkenbare foto's of bewegende beelden te verspreiden van de twee verdachten in de moordzaak-Joe Van Holsbeeck. Minstens moesten de gezichten volledig onherkenbaar worden gemaakt. Kunnen justitie en politie dit zomaar eisen van de nieuwsmedia?

Vreemd is het wel: eerst verspreidt justitie zelf beelden van de gezochte aanranders van Joe Van Holsbeeck, en eens die zijn gevonden mogen dezelfde beelden niet langer publiek worden gemaakt. Justitie heeft alleszins een heel formeel argument om dat te vragen: artikel 433bis van het Strafwetboek (de Federale Politie verwees in haar mededeling nog verkeerdelijk naar het intussen opgeheven artikel 80 van de Jeugdbeschermingswet). Artikel 433bis SWB verbiedt elke publicatie en verspreiding door middel van welke procédés ook, van teksten, tekeningen, foto's of beelden waaruit de identiteit kan blijken van een minderjarige persoon die wordt vervolgd. Jongeren die als slachtoffer in de jeugdbescherming terecht komen, genieten trouwens net dezelfde bescherming tegen publiciteit. Justitie voegde eraan toe dat ze nu pas duidelijk weet dat de twee verdachten minderjarig zijn, vandaar dat ze niet eerder om het publicatieverbod vroeg.

Omzeggens alle nieuwsmedia hebben zich strikt aan de vraag van het gerecht gehouden. De straffen op overtreding zijn overigens niet min: een celstraf van 2 maand tot 2 jaar en/of een boete van 300 tot 3.000 euro. Het belet niet dat de anonimiseringsverplichting uit artikel 433bis SWB iets behoorlijks absurds heeft wanneer de media – op voorzet van justitie dan nog – eerder de beelden van een jongere massaal hebben verspreid. Allicht kan de wet op dit punt een uitzondering gebruiken. Een idee voor een wakker parlementslid? (PD)

Respect voor pijn en smarten

Op 17 mei is in de Sint-Pauluskerk in Antwerpen afscheid genomen van het meisje Luna, een van de slachtoffers van de racistische moordraid van de op hol geslagen Hans Van Themsche. De familie Drowart stond erop de plechtigheid in alle sereniteit te kunnen houden, zonder dat een garnizoen beeldjournalisten hun rouwproces zou verstoren. De grootvader van Luna contacteerde hieromtrent het VVJ-secretariaat, en tesamen bereikten we de volgende schikking.

Eén fotograaf van het persagentschap Belga werd toegelaten om in de kerk beelden te maken. Aan hem werd wel gevraagd niet in te zoomen op de gezichten van de naaste familieleden, die rond de lijkstaf gingen postvatten. Die regeling sloot aan bij afspraken die eerder ook al waren gemaakt tussen de familie van Joe Van Holsbeeck en de pers, naar aanleiding van de begrafenis van Joe. Na de plechtigheid stelde Belga de foto's vrij ter beschikking, zodat ook andere foto-agentschappen er gebruik konden van maken. Overigens viel het op het moment van de plechtigheid zelf behoorlijk mee met de persdrukte, en dat liet ook nog enkele andere persfotografen toe beelden te maken.

Daarmee hadden de televisiezenders natuurlijk nog geen bewegend beeld. Aanvankelijk stond de familie uiterst negatief tegenover de aanwezigheid van televisieploegen in de Sint-Pauluskerk – ook al door de onverholven interesse van verscheidene buitenlandse zenders. Toch werd uiteindelijk aan VRT en VTM de toelating gegeven om een camera op te stellen in het hoogkoor van de kerk. Een belangrijke voorwaarde was dat beide zenders hun beelden ter beschikking zouden stellen van hun binnen- en buitenlandse partners. Zo zou VTM ook de Antwerpse regiozender ATV bedienen, en zou VRT zijn beelden bezorgen aan het EBU-netwerk. Ook aan de cameramannen werd met aandrang gevraagd geen close ups te maken van de naaste familieleden van Luna Drowart.

De familie blijft overigens ook voor de toekomst aan de media vragen om respect op te brengen voor hun leed. De VVJ/AVBB heeft op vraag van de familie die bekommernis via de haar eigen communicatiekanalen verspreid. (PD)

Namen noemen of niet ?

Een Ketnet-presentator wordt betrap op het bezit (en mogelijk ook doorgeven, wat hij ontkent) van kinderporno. Schrijven we dan de naam voluit of beperken we ons tot een afkorting?

Als enige krant benoemde *Metro* televisiefiguur Tom Gernaey als Tom G. Een lovenswaardige poging om het recht van privacy en het vermoeden van onschuld te vrijwaren, maar wellicht toch té. Tom Gernaey is zonder twijfel een publieke figuur, en wat hem wordt ten laste gelegd heeft ook volop relevantie voor zijn rol als Ketnet-gezicht. Bovendien reageerde hijzelf weliswaar kort maar toch publiek op de gang van zaken. Ook dat onthief de redacties van een anonimiseringsverplichting. (PD)

VIDEOJOURNALISTEN ZIJN JOURNALISTEN

Frank Van Laeken
Hoofdredacteur van Kanaal 3

In twee recente bijdragen in De Journalist wordt videojournalistiek zowat met de grond gelijk gemaakt. De teneur is telkens dezelfde: dit is geen volwaardige journalistiek, wie als videojournalist opereert is een amateur en een charlatan. Een geval van 'onbekend maakt onbemind', plat protectionisme, professionele jaloezie of gewoon gebrek aan kennis van zaken?

"Beroepsjournalisten komen op hun weg alsmaar (sic) meer personen tegen die ook journalistiek werk pretenderen te doen en aanspraak maken op dezelfde werkfaciliteiten. Dat gaat van bloggers over videojournalisten tot de uitgevers van email- of faxkranten en ook nog studenten die een journalistiek eindwerk ineensteken." Zo luidde de gekleurde introductie van een bijdrage van Pol Deltour in *De Journalist* van 27 april jl.

"Redacteurs zijn redacteurs, cameralui blijven cameralui en geluidstechnici zijn en blijven geluidstechnici. De twee combineren kan volgens ons absoluut niet", klinkt het dan weer in een lezersbrief van drie prominente vertegenwoordigers van de Vlaamse Vereniging van Beeldjournalisten, verschenen in hetzelfde recente nummer van dit blad.

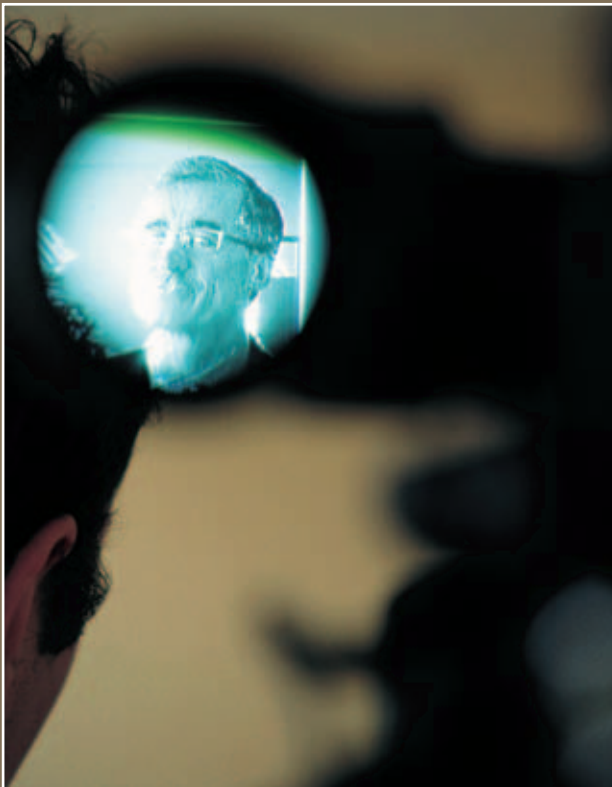
In beide gevallen wordt videojournalistiek niet als volwaardig aanzien; in het eerste geval door de secretaris van de journalistenbond (van wie je openheid van geest, onpartijdigheid en terughoudendheid zou mogen verwachten), in het tweede geval door de verkozen (neem ik aan?) bestuursleden van een belangenorganisatie (wier

protectionisme niet hoeft te verbazen, al blijft het stuitend). Ik weet niet wat ik erger moet vinden: onwetendheid of corporatisme.

Videojournalistiek is een volwaardige vorm van journalistiek, videojournalisten zijn journalisten. Punt. Eigenlijk zou de discussie hiermee afgesloten moeten zijn, maar in de veronderstelling dat de collega's die bovenstaande onzin spuien hardleers zijn en dat ze – in het ergste geval – anderen aansteken met hun waanideeën, lijkt me enige duiding noodzakelijk. In Vlaanderen werd videojournalistiek geïntroduceerd door Kanaal 3 en TV Limburg, de twee regionale omroepen binnen de audiovisuele tak van de Concentra-groep, respectievelijk actief in het oosten van de provincie Oost-Vlaanderen en in de provincie Limburg. Twee zenders die een paar jaar geleden binnen de 'traditionele' tv-journalistiek verzand waren in voorspelbare, visueel weinig aantrekkelijke, ver van de man in de straat af staande bijdragen. Kortom, Nieuws zoals het was (en bij vele omroepen helaas nog altijd is).

Dank zij contacten met Michael Rosenblum, de New Yorkse goeroe van de videojournalistiek, en het vertalen van diens ideeën naar onze lokale situatie, werd de zenders nieuw leven ingeblazen, met als gevolg dat ze vandaag behoren tot de meest bekeken én gewaardeerde regionale omroepen. Niet *ondanks*, maar *dankzij* de videojournalistiek, een aanpak die erop gericht is om allround-journalisten te kweken die niet alleen de functie van journalist, cameraman en monteur combineren, maar die ook gestimuleerd worden om elke journalistieke story te vertalen naar een breed publiek en telkens uit te gaan van een menselijk verhaal achter de droge feiten. Een interessante, boeiende, vermoeiende, confronterende, veeleisende opdracht, maar vooral ook: op en top journalistiek. De realiteit bewijst dat het combineren van drie functies kán, al ligt het niet altijd voor de hand, omdat het media-onderwijs nog altijd is afgestemd op de traditionele manier van werken, mét cameraman (of -ploeg) en mét monteur. Soms vragen we ons, in een zeldzame weemoedige bui, af of de "wet van de remmende voorsprong" ons geen parten speelt.

Door hun conservatieve, ja, zelfs reactionaire reactie bewijzen Deltour & co alleen maar dat ze niet mee zijn met de moderne tijden. Ze bewegen zich doorheen de nieuwe media zoals Charlie Chaplin zich in 1936 (fictief) tussen die reuzengrote, vreemde, wentelende machines voortbewoog in de film 'Modern Times': onzeker, angstig en, uiteindelijk, vijandig. "Voor de beste videojournalistiek bestaat zelfs al een heuse prijs," stelt Deltour ironisch. Hij mag gerust een kijkje nemen op de websites waarop de deelnemende reportages te zien zijn. Wil er wel iemand met een MMS op dat ogenblik een beeldje maken van zijn, door de kwaliteit van de stukken, van verbazing opvallende mond? En nu we toch bij de gsm zijn aanbeland, opnieuw Deltour: "Wellicht is het nog maar even wachten vooraleer ook een persprijs voor de beste GSM-journalist wordt ingericht." Verdorie, goed idee. Zolang video- en gsm-journalisten niet ernstig worden genomen, moeten zij immers wel hun eigen awards in het leven roepen, omdat de 'traditionele' media te kortzichtig en te zelfgenoegzaam zijn om de waarde van de 'nieuwe' journalistieke bijdragen in te kunnen schatten.

'Het combineren van de functies van journalist, cameraman en monteur is mogelijk' (Foto Bert Van den Broucke / PhotoNews)

Als Pol Deltour de door hem zo geroemde wet van 30 december 1963 grondig zou nalezen, zou hij tot de conclusie moeten komen dat videojournalistiek perfect beantwoordt aan de deontologische code en de ethiek van het vak van journalist. Door videojournalistiek op één hoop te smijten met Wikipedia (waar zowat eender wie een pseudo-wetenschappelijke of -geschiedkundige tekst kan neerpoten), weblogs en andere Zatte Vrienden, doet hij net dat wat hij de 'nieuwe' journalisten verwijt: ongenueanceerd, ongecontroleerd en ongeremd halve feiten en hele onwaarheden spuien.

In de slotparagraaf schrijft Deltour, terecht, dat een beroepsjournalist, zoals de term het al laat uitschijnen, beroepshalve moet bezig zijn met journalistiek en moet afzien van elke structurele commerciële nevenactiviteit. Wees gerust, elke medewerker aan de nieuws- en duidingsprogramma's van Kanaal 3 en TV Limburg valt onder de kwalificatie 'beroepsjournalist'. Ik wil zelfs meer bedrijfsgeheimen op tafel gooien: bij Kanaal 3 en TV Limburg worden contractuele of freelance medewerkers op een correcte manier behandeld én betaald, wat in het Vlaamse medialandschap een ware verademing schijnt te zijn (sta me toe ook even ongenueanceerd te zijn...).

Is videojournalistiek dan zaligmakend? Neen, het is een manier van journalistiek bedrijven, zoals er ook andere, 'traditionelere' (en even waardevolle!) bestaan. In een ideale wereld – eentje waarin niet op voorhand verregaande conclusies worden getrokken en waarin men open staat voor verandering – vormt de videojournalistiek zelfs een interessante aanvulling van de 'traditionele' beeldjournalistiek. En omgekeerd. In een aantal omstandigheden werken wij nog met een cameraman of een monteur, naast de journalist. Wij schreeuwen niet ons Grote Gelijk van de daken, maar we zijn voldoende onbescheiden om de verdiensten van onze aanpak te durven accentueren. Kijk eens op www.kanaal3.be en www.tvl.be, en *check it out* tot wat voor boeiende resultaten die aanpak kan leiden. En ook... waar we soms in de mist gaan, zowel inhoudelijk als vormelijk. Net zoals dat bij alle andere media gebeurt. Want journalistieke fouten maken en respect hebben voor waarden, normen,

ethiek en deontologie staan voor een groot stuk los van de perskaart die beroepsjournalisten op zak hebben. Als ik Pol Deltour goed heb gelezen, lijkt het wel alsof geen enkele 'traditionele' krant, radio- of tv-station fouten maakt en nooit de heilige principes van 'check, double check, triple check' achterwege laat, en dat de 'nieuwe' media dit voortdurend en zelfs bewust doen.

Tenslotte, nog één ding, "om het af te leren": een reactie op het verwijt dat videojournalisten en andere vertegenwoordigers van de 'nieuwe' media persplaatsen innemen in het parlement, het voetbalstadion of de concertzaal. Vergeet dan niet dat videojournalisten maar één zitje nodig hebben. Geen bezwaar dat er naast ons iemand van een 'traditioneel' medium zit, want wij geloven niet in journalistieke Apartheid.

VOOR DE DUIDELIJKHEID...

Pol Deltour

Frank Van Laeken heeft ongetwijfeld gelijk wanneer hij betoogt dat de 'traditionele' journalistiek de collega's videojournalisten nog te stiefmoederlijk behandelt. Toch was mijn bijdrage in *De Journalist* van april jl. niet gericht tegen de videojournalisten van *Kanaal 3* of *TV-Limburg*, wel tegen de particuliere videojournalisten die her en der opduiken en met hun reportages het internet opgaan buiten het kader van de mainstreammedia. Waarmee ze dan al maar vaker voor de voeten lopen van 'traditionele journalisten' zoals die van *Kanaal 3* en *TV-Limburg*...

Overigens stelde de VVJ op een recente bestuursvergadering nog vast dat technologische innoveringen zoals videojournalistiek op zich niet te verwerpen zijn, wel integendeel, zij het op voorwaarde dat ze gepaard gaan met alle mogelijke waarborgen op het stuk van kwaliteit en respect voor arbeidsvoorwaarden.

g o e d g e l i n k t

Media Morgen

Van 29 mei tot 4 juni organiseert de openbare omroep VRT een mediaweek. Sinds 16 mei heeft de VRT al de deuren opengezwierd van de website 'Media Morgen'. Met de site wil de VRT Vlaanderen sensibiliseren, informeren en inspireren.

De site biedt een uitgebreid woordenboek aan waarmee je wegwijst gemaakt wordt in nieuwe begrippen als RSS, blog, podcast, Flickr,... Dagelijks geven ervaringsdeskundigen of specialisten hun mening over het thema van de week.

De VRT sluit de mediaweek af met een interactieve show op Eén op zondag 4 juni.

* <http://www.mediamorgen.be>

We Media

De Britse openbare omroep BBC organiseerde, in samenwerking met het persagentschap Reuters, in mei al het congres 'We Media'. Gedurende twee dagen werd het vertrouwen in de pers en de opkomende burgerjournalistiek besproken door bloggers en journalisten van de traditionele media. Een hoop weblogs hebben het debat op de voet gevolgd, zo ook BBC zelf.

* <http://www.bbc.co.uk/blogs/wemedia>

Bloglines

Je wil RSS gebruiken om de actualiteit op de voet te kunnen volgen? Bloglines biedt je een gratis dienst aan waardoor je vanop om het even welke computer je favoriete feeds kunt consulteren.

Het volstaat om een account aan te maken en een bevestigingsmail aan te klikken. Vanaf dan kun je aan de slag door RSS-feeds toe te voegen onder de rubriek 'My Feeds'. Quasi alle Nederlandstalige nieuwssites bieden hun nieuwsberichten aan in RSS, je blijft ook op de hoogte van de buitenlandse actualiteit via RSS-feeds van bijvoorbeeld BBC of Reuters.

Ook de VVJ-site biedt het nieuws, vacatures, nieuwigheden in de agenda en citaten in 'goed gezegd' aan als RSS-feed.

* <http://www.bloglines.com>

Onderzoek

De Vereniging van Onderzoeksjournalisten en de Nederlandse Universiteit van Leiden doen onderzoek naar het journalistieke gehalte van weblogs. Ze willen de mening kennen van iedereen die het afgelopen jaar minstens één bericht op een blog heeft geplaatst. De onderzoekers willen daarmee nagaan of wat er op weblogs verschijnt, ook als journalistiek gezien kan worden.

* <http://onderzoek.zachtei.nl>

BESLISSING VAN DE RAAD VOOR DE JOURNALISTIEK OVER DE KLACHT VAN DE HEER WALTER JANSSENS TEGEN DAG ALLEMAAL EN DE HEER SERGE VANHELLEMONT, JOURNALIST

(...)

Klager is lid van de muziekgroep Rm'nY, die in 2005 de finalerondes van de VTM-talentenjacht 'X-Factor' heeft gehaald. Op het laatste moment heeft klager zich onverwacht uit de finale teruggetrokken. In *Dag Allemaal* van 4 oktober 2005 verschijnt hierover een artikel van Serge Vanhellemont, dat gedeeltelijk bestaat uit een interview met klager. (...)

DE STANDPUNTEN VAN PARTIJEN

Klager voert aan dat de journalist zijn goede naam heeft aangetast en het vermoeden van onschuld met voeten heeft getreden. In het artikel uit de *Dag Allemaal* zeer zware beschuldigingen zonder dat hij daarvoor afdoende bewijzen aanvoert, stelt klager. De journalist noemt geen enkele bron die hij geraadpleegd heeft. Hij citeert enkel de parketwoordvoerder, die bevestigt dat er een onderzoek loopt tegen klager. Maar dit betekent nog niet dat het onderzoek betrekking heeft op zedenfeiten met minderjarigen. Gelet op de zeer zware beschuldigingen had de journalist hierover met discretie en terughoudendheid moeten berichten. Maar in zijn artikel en zijn titels gebruikt hij kwetsende termen of overdrijvingen. Klager betoogt eveneens dat de journalist beloofd had om het artikel voor publicatie ter inzage over te maken, maar dat hij zich niet aan die afspraak heeft gehouden. (...)

De hoofdredacteur van *Dag Allemaal* en journalist Serge Vanhellemont betogen dat nergens in het artikel wordt geschreven dat klager schuldig is. Er is zorgvuldig over gewaakt om bronnen correct te citeren, zowel zij die belastende informatie geven over klager als zij die uitdrukkelijk ontkennen weet te hebben van mogelijke zedenfeiten met minderjarigen. De journalist heeft bovendien het principe van wederhoor toegepast, want het artikel bestaat voor het grootste deel uit een interview met klager, waarin die geconfronteerd wordt met de uitspraken van de bronnen. De journalist ontkent voorts dat hij klager beloofd heeft het artikel vooraf ter inzage te bezorgen.

BESLISSING VAN DE RAAD VOOR DE JOURNALISTIEK OVER DE KLACHT VAN DE HEER D. L. TEGEN DAG ALLEMAAL EN DE HEER SERGE VANHELLEMONT, JOURNALIST

(...)

Klager is lid van de muziekgroep Rm'nY, die in 2005 de finalerondes van de VTM-talentenjacht 'X-Factor' heeft gehaald. In het nummer van 4 oktober 2005 van *Dag Allemaal* verschijnt hierover een artikel van de hand van Serge Vanhellemont. De journalist maakt erin bekend dat klager een relatie zou hebben met een 17-jarige vriend, die negen jaar jonger is dan klager.

DE STANDPUNTEN VAN PARTIJEN

Klager voert aan dat de journalist een inbreuk heeft gepleegd op zijn privé-leven. De beweerde homoseksuele relatie van klager komt ter sprake in een artikel over feiten waarmee klager geen uitstaans heeft. Het artikel behandelt het vertrek van een ander lid van de muziekgroep omdat er een onderzoek zou zijn naar zedenfeiten. Door de relatie van klager en de leeftijd van zijn vriend in een dergelijke context te vermelden, wordt klager in een negatief daglicht voorgesteld, die zijn goede naam heeft aangetast. Klager betoogt ook dat hij nooit door de journalist is gecontacteerd, en dat hij dus ook niet heeft kunnen reageren op de bewering.

BESLISSING

1. Klager betoogt dat hem beloofd is het artikel voor publicatie ter lezing aan te bieden, maar de journalist ontkent dit. Gelet op de tegenstrijdige verklaring van partijen, kan de Raad voor de Journalistiek zich niet uitspreken over dit onderdeel van de klacht.

2.1. De journalist heeft in zijn artikel het beginsel van hoor en wederhoor toegepast. Hij heeft klager in het interview uitvoerig zijn versie laten geven van de feiten. Hij heeft eveneens bronnen geciteerd die klager vrijpleiten.

De journalist heeft strikt formeel deze beroepsethische regels nageleefd.

2.2. Het artikel geeft echter een ruime weerklank aan geruchten over zeer ernstige feiten, die aan klager worden toegeschreven. Deze feiten liggen gevoelig bij het publiek en de waarachtigheid ervan is onduidelijk.

Door de presentatie, de toon en de stijl van het artikel, het gebruik van een aantal suggestieve tussentitels ('smoes', 'gevangenis', 'politie', 'vreemd karakter' en 'rare dingen') en passages worden de feiten precies wegens hun delicate en zwaarwichtige aard niet passend behandeld.

Dat leidt er in dit geval toe dat het evenwicht tussen het recht op informatie van het publiek en de individuele waardigheid van klager wordt verstoord.

Om deze redenen stelt de Raad voor de Journalistiek een inbreuk vast op artikel 5 van de Code voor journalistieke beginselen: 'De uitgevers, de hoofdredacteuren en journalisten moeten de individuele waardigheid (...) respecteren (...) tenzij overwegingen in verband met de persvrijheid (...) dit noodzakelijk maken.'

De klacht is om de redenen weergegeven onder 2.2 gegrond.

Brussel, 11 mei 2006

De hoofdredacteur van *Dag Allemaal* en journalist Serge Vanhellemont betogen dat de relatie van klager spontaan ter sprake kwam in een interview met een ander lid van de muziekgroep. De relatie was de journalist trouwens bekend uit meerdere andere bronnen. Er was dus geen reden om ze niet te vermelden, temeer daar de leden van de muziekgroep door hun deelname aan 'X-Factor' tot bekende personen zijn uitgegroeid.

BESLISSING

Het bekend maken van de seksuele geaardheid van klager en van diens relatie met een 17-jarige man, komt in dit geval neer op een inbreuk op de privacy, niet enkel van klager maar ook van de minderjarige man, die in het artikel met naam wordt genoemd. De informatie verschijnt bovendien in een artikel, dat handelt over een beweerd onderzoek naar zedenfeiten met minderjarigen, waarmee klager geen uitstaans heeft. De journalist heeft klager ook niet gecontacteerd voordat hij de gegevens bekend heeft gemaakt.

Er worden geen overtuigende overwegingen in verband met de persvrijheid voorgelegd, die een inmenging in de privacy noodzakelijk maken.

Om die redenen heeft de journalist een inbreuk gepleegd op artikel 5 van de Code van journalistieke beginselen: 'De uitgevers, de hoofdredacteurs en de journalisten moeten

de individuele waardigheid en de privacy respecteren (...) tenzij overwegingen in verband met de persvrijheid (...) dit noodzakelijk maken.'

De klacht is gegrond.

Brussel, 11 mei 2006

BESLISSING VAN DE RAAD VOOR DE JOURNALISTIEK OVER DE KLACHT VAN MEVROUW L. EN MEVROUW CAROL JANE POE TEGEN HET LAATSTE NIEUWS

(...)

Op 5 oktober 2005 is de echtgenoot van eerste klaagster, tevens vader van tweede klaagster, overleden. Op 10 oktober in de voormiddag wordt voor de overledene een plechtigheid gehouden, die met een aankondiging in meerdere kranten vooraf was bekendgemaakt. Na de middag vindt in intieme kring de uitstrooiing van de as van de overledene op zee plaats, van op een schip dat uit de haven van Zeebrugge is vertrokken. Hierop zijn beide klaagsters aanwezig, samen met enkele familieleden en naaste vrienden. Ook Helmut Lotti, voormalige echtgenoot van tweede klaagster en bevriend met de familie, is erbij aanwezig.

Nadat ze weer in de haven zijn aangekomen, blijven klaagsters met het vijftiental aanwezigen nog een tijd napraten op de kaai. Ze stellen vast dat iemand van op een twintigtal meter afstand foto's aan het nemen is. Tweede klaagster stapt af op de man, die ze niet kent en die nadien freelance journalist Jonathan Van Renterghem blijkt te zijn, en ze vraagt hem of de foto's voor de pers bestemd zijn. De man ontkent en vraagt 'wat er eigenlijk zo geheim is'. Daarop antwoordt tweede klaagster dat zij teruggekomen zijn van de uitstrooiing op zee van de stoffelijke resten van haar vader.

Journalist Van Renterghem bevestigt op de hoorzitting dat hij op vraag van *Het Laatste Nieuws* naar de kade in Zeebrugge is gegaan omdat Helmut Lotti daar gesignaleerd was. Hij heeft enkele foto's genomen, tot tweede klaagster hem aansprak. Zo is hij te weten gekomen dat het om een asverstrooiing ging. Hij heeft dan geen foto's meer genomen en is vertrokken. Hij heeft de eindredactie gemeld dat het om een begrafenisplechtigheid ging en dat de betrokkenen geen prijs stelden op aanwezigheid van de pers. Toch is hem gevraagd de foto's naar de krant op te sturen.

De dag erna, op 11 oktober 2005, verschijnt op de voorpagina van *Het Laatste Nieuws* een artikel met als kop 'Helmut Lotti troost ex-schoonfamilie'. Het stuk wordt geïllustreerd met drie foto's. Op een foto is de zanger te zien met eerste klaagster, op een andere met tweede klaagster. De derde foto is een close-up beeld van tweede klaagster.

DE STANDPUNTEN VAN PARTIJEN

Klaagsters zijn van oordeel dat de krant door het publiceren van het artikel en van de foto's een inbreuk heeft gepleegd op hun privé-leven. Eerste klaagster is geen publieke figuur en ze heeft nooit de openbaarheid opgezocht. Zij had het recht om een pijnlijk moment als de uitstrooiing van de as van haar overleden echtgenoot in beperkte kring te beleven. Klaagsters wijzen er op dat in de voormiddag een rouwplechtigheid heeft plaatsgevonden die in de pers was aangekondigd. De uitstrooiing van de as op zee was niet vooraf bekend gemaakt, juist omdat zij dat gebeuren intiem wilden houden. Klaagsters voegen eraan toe dat het artikel minstens twee

feitelijke fouten bevat. De leeftijd van de overledene en de dag van het overlijden zijn onjuist weergegeven. Ze betogen dat dergelijke slordigheden van weinig tact doen blijken.

Namens *Het Laatste Nieuws* betoogt Raymond De Craecker dat de feiten waarover de krant heeft bericht, relevant zijn vanwege de aanwezigheid van de bekende zanger Helmut Lotti. Het artikel getuigt van de waardering die de zanger opbrengt voor zijn gewezen schoonfamilie. De Craecker vindt het spijtig dat er enkele kleine fouten in het artikel staan, maar die doen niets af aan de sereniteit waarmee de krant over het gebeuren heeft bericht.

De Craecker bevestigt dat het aanvankelijk niet de bedoeling was om de foto's van freelance journalist Van Renterghem te gebruiken. Maar omdat de eigen fotograaf niet tijdig ter plaatse is geraakt, is besloten om ze toch te publiceren. De publicatie van de foto's is volgens hem verantwoord, omdat Helmut Lotti een publieke figuur is en omdat hij centraal staat op twee van de drie foto's.

BESLISSING

1. De foto's, die gepubliceerd werden op de voorpagina van *Het Laatste Nieuws*, zijn genomen tijdens een rouwmoment dat alle gefotografeerden in intimiteit wilden beleven. Publicatie van de foto's was daarom onverantwoord. Eerste klaagster, mevrouw L., echtgenote van de overledene, is geen publieke figuur. De aanwezigheid van Helmut Lotti, die wel een publieke figuur is maar eveneens aan de intieme rouwplechtigheid deelnam, verantwoordt de publicatie van de foto's niet.

Het Laatste Nieuws was ervan op de hoogte dat de aanwezigen geen prijs stelden op publicatie, omdat tweede klaagster dit had meegedeeld aan de freelance journalist, die het op zijn beurt had gesignaleerd aan de redactie. Door de foto toch te publiceren, heeft de krant een inbreuk gepleegd op het privé-leven van klaagsters. (Zie art. 5 van de Code van journalistieke beginselen: 'De uitgevers, de hoofdredacteurs en journalisten moeten de individuele waardigheid en privacy respecteren; zij moeten iedere ongeoorloofde inmenging in persoonlijke pijn en smart vermijden, tenzij overwegingen i.v.m. de persvrijheid (...) dit noodzakelijk maken.')

2. Het artikel bevat twee onjuistheden: de leeftijd van de overledene en de dag van zijn overlijden zijn foutief weergegeven. De Raad voor de Journalistiek heeft er begrip voor dat, gelet op de delicate omstandigheden, dergelijke slordigheden door klaagsters ervaren worden als een gebrek aan respect.

De klacht is gegrond in haar beide onderdelen.

Brussel, 11 mei 2006

Op 11 mei 2006 heeft de Raad voor de Journalistiek ook twee beslissingen genomen over klachten die waren ingediend tegen Douglas De Coninck. Alle uitspraken zijn te lezen op de website www.rvdj.be.

DE WONDERE WERELD VAN DE GERECHTS

Wat kan ik u vertellen na meer dan tien jaar gerechtsjournalistiek en 4.500 rechtbankverslagen o boodschap: mijd, als het kan, een rechtbank, elke rechtbank. Het is me, jammer genoeg, niet ge opkwam. Ik zit nu zelf middenin drie rechtszaken. Een gerechtsjournalist voor de rechter. Komisch en omzien in verwondering, met bewondering en met afschuw soms. Ongebonden, want ik ben

De handtassen van Eddy Wally

Wie wil er nog gerechtsjournalist worden? Correcte rechtbankverslaggeving is een opdracht, een passie, maar in de praktijk wel een moeilijke en eenzame bedoening. Het staat niet nummer 1 op het verlanglijstje van journalisten wegens te tijdrovend, te specialistisch, te ingewikkeld, te delicaat en te gevaarlijk. Zeg nu zelf: wie zit er graag, dagelijks, op een houten bank te luisteren naar complexe problemen, met zeer ingewikkelde procedures in een moeilijk, wereldvreemd, niet alledaags woordgebruik? Schrijven over de handtassen van Eddy Wally is makkelijker.

Daar komt nog bij dat de relatie tussen juristen en journalisten moeilijk en moeizaam was, is en blijft. Zij en wij zijn het zelden eens over een verslag. Zij en wij hebben een ander doel, gebruiken een ander jargon, werken anders. Advocaten en magistraten vorderen, pleiten of oordelen aan de hand van een papieren dossier. Journalisten brengen verslag uit op basis van wat ze horen, zien en vragen, met als enige houvast een papieren vonnis of arrest. Soms krijgen ze een extraatje: uitleg van parketwoordvoerder of persrechter of besluiten van een advocaat.

Gerechtsverslaggevers krijgen kritiek. Ze zijn uit op sensatie, willen enkel amuseren, bekladden, opjatten en radicaliseren. Niets van, de meerderheid wil informeren... maar weet niet altijd hoe, kan het niet altijd zoals het hoort.

Zelf had ik soms het gevoel anders te zijn, anders en meer te werken dan mijn collega's. Lijden alle journalisten aan deze kwaal of enkel de zeldzame soort: de vrouwelijke, voltijds actieve gerechtsjournalisten, van boven de 40 met man en kinderen?

Zonder een proces te volgen, zittingen bij te wonen en vonnissen of arresten te lezen, ben je geen echte rechtbankjournalist. Maar als de eind- of hoofdredacteur het niet toelaat, sta je machteloos. Wil die – dat is de realiteit – dat je naast een rechtbank van eerste aanleg, ook nog een hof van beroep én daarbovenop een stad of regio 'doet'? Dan heb je geen tijd om goed te werken. Ik heb te veel collega's ontmoet die nooit een rechtszaal van binnen zagen, die geen enkel proces van naadje tot draadje volgden en niet één arrest lazen. Dat zijn dus supermensen... en ze zijn geliefd en gewenst! Ze hebben voldoende aan wat ze terloops horen en zien, net voor, tijdens of na de uitspraak van een arrest. Ze schrijven een verslag op basis van wat ze vernemen van één enkele, meestal opdringerige partij, liefst die met de meest opvallende of aanstellerige advocaat.

Onverstaanbaar

Alle rechtbankzittingen zijn o zo onvoorstelbaar. Het waren,

zijn en blijven, vrees ik, altijd dezelfde magistraten die te laat komen, te lange koffiepauzes nemen of een arrest weken uitstellen om daarna met een mager beestje voor de dag te komen. Die kleine groep zorgt voor veel ongenoegen bij de gebruikers. Niemand corrigeert hun gedrag. Bescheiden geroezemoes in de rechtszaal of verbolgen gefluister in de gangen helpt niet.

Processen zijn soms ook onverstaanbaar. In een rechtszaal heb je twee paar oren nodig! Zonder een geluidsinstallatie gaan belangrijke details verloren. Voeg er ook maar 'onbegrijpbaar' aan toe, voor een leek dan toch.

Ondervragingen en woordenschat wijken dikwijls af van het hedendaagse, aardse woordgebruik. Juristen hebben de neiging om moeilijke zaken in moeilijke woorden te brengen zodat niet-juristen zo weinig mogelijk verstaan, zo lijkt het soms.

En dan de arresten, die soms zo onleesbaar zijn. Je moet al enige ervaring hebben om de tekst, wat betreft structuur en inhoud, te verstaan. Het is alsof advocaten en magistraten spreken en schrijven voor elkaar en niet voor hen over wie zij mogen of moeten oordelen. Arresten lezen, tien jaar lang en elke dag opnieuw, daar leer je veel mee en het brengt nieuws op.

Het publiek? Pet op het hoofd, shorts aan of in een vuile overall. Het kan allemaal. Het zit, hangt, staat en het peutert naar hartelust in de neus. De burger die recht zoekt of geweld aan doet, zit in de zaal te eten, te drinken, te roepen, te dutten, te lezen...zelfs te zoenen. gsm's blijven rinkelen.

Sommige processen en arresten vergeet je echter nooit meer. Buikpijn krijg je er ook van. Van de hartverscheurende getuigenissen en taferelen. Van het onvergetelijk verdriet van incestslachtoffers. Van het onophoudelijk grijns-lachen van een gewelddadige psychopaat. Van een ontsnapping uit de zaal van een strengbewaakte, supergewelddadige beklaagde. Van de nooit gedroogde tranen van ouders van overleden kinderen, voor wie elke auto een moordwapen is, als drank en overdreven snelheid primeren. Je ergert je ook verschrikkelijk. Aan het wachten, en dus het tijdverlies, aan te beknopte vorderingen of saaie pleidooien, aan de werkverstorende bomlarmen. Gelukkig bestaan er ook vriendelijke onthaaldames,

'In de verhouding tussen pers en gerecht ontbreekt he Op de foto: de Antwerpse parketwoordvoerder Domin racistische moorden in de Scheldestad. (Foto Nick Han

JOURNALISTIEK

Over het hof van beroep in Antwerpen? Dat krantenhoofdstuk is achter de rug. Of beter: verteerd. Ik heb één lukt. Er werd op 1 januari 2004 een einde gesteld aan mijn voltijds hofbestaan omdat ik voor mijn rechten? Neen. Wat eerst een drama was, is op dit moment een zegen. Ik kan, met kennis en ervaring, terugkijken naar Nederland verhuisd en geen gerechtsjournalist meer.

*...t te vaak aan respect voor mens en werk.
...ique Reyniers geeft uitleg bij de recente
...nes)*

behelpzame griffiers, vrolijke deurwachters en bereidwillige griffiemedewerkers.

Advocaten heb je in alle gewichten en maten. Je leert ze vlug kennen, zij die hooghartig elke smoes gebruiken om een uitstel af te dwingen. De rechten van de verdediging, weet je wel. Te pas en ten onpas, voor een slachtoffer heel prettig. Het zijn altijd dezelfde grootsprakerige en mediageile heren wier woorden je moet wikken en wegen om geen flaters te schrijven. Een leugentje is vlug verteld en moeilijk controleerbaar, jammer genoeg. Je kunt niet alles, vlug, in een dossier nakijken. Je hebt er ook die volle zalen kunnen boeien met hun meesterlijke tussenkomst of humorvol gepleit. Je merkt meteen wie zijn cliënt voorlicht en voorbereidt, wie voor de zitting een briefomslag krijgt.

En ook magistraten zijn er in alle kleuren en geuren, bij wijze van spreken. Het pietje-precies, de eeuwige twijfelaar, de verlegen man en meneertje slordig. Je hebt de aandachtige, de ingedommelde, de verstrooide en de vaderlijke. Je hebt de veel- en langschorsers, de dikwijls en altijd laatkomers. Zij die makkelijk en snel het begin van een onderbreking meedelen, nooit het einde. Zij die het koste wat het kost, al is het laat, een zaak willen afronden. Het meest storend is de man of vrouw die zelden of nooit de moeite doet om een (straf)dossier vooraf in te kijken, die er niet in slaagt dé vanzelfsprekende vragen te stellen en die elk excuus aangrijpen om een zaak uit te stellen. Hoe je het draait of keert, de gerechtelijke molen draait langzaam, in hoofdzaak door de juristen! Juristen zijn ook maar mensen, met hun gebreken en eigenaardigheden.

De collega's

Maar je eigen collega's zijn je grootste hinderpalen. Knoop dat goed in de oren en houd er rekening mee. Ach, door de jaren is er veel veranderd, te veel misschien. Het moe(s)t steeds korter, beknopter en sneller. Vat zeven uur pleiten samen in 20 lijnen, lever dat artikel in voor vier uur, zonder gewetensproblemen. Wat een uitdaging! 'Men' doet je geloven dat je geen goede bent als je dat niet kunt. De waarheid geweld aandoen, het lijkt soms belangrijker dan correcte verslaggeving. 'Juist' moet sneuvelen voor 'mooi klinken'.

Een dag later is er altijd hetzelfde excuus: er was geen tijd meer. Pijnlijk soms. Zelf gaat de gerechtsjournalist ook niet vrijuit. Taalslordigheden

en meer regels inleveren dan is afgesproken. Dat ergert de bazen, terecht. Mag een eindredacteur denken of hopen dat je een alleskunner bent? Neen. Vlekkeloze teksten, in een exact aantal lijnen: het blijft een droom als je werkt in de wonderbaarlijke wereld die rechtbank heet. Er wordt op eindredacties te veel geschraapt en herschreven, zonder medeweten en zonder goedkeuring van de auteur. Je voelt je wel geraakt, gekwetst, soms zelfs vernederd als je collega's te veel en te dikwijls aan je artikels prutsen, veranderen en (soms) verbeteren zonder jouw mening te vragen. Geen tijd is het eeuwige excuus. Larie. Respect voor mens en werk, daar ontbreekt het aan.

Is het een kwestie van macht of overmacht? Zij die het mes zo vrijelijk in rechtbankverslagen zetten, hebben gewoonlijk nooit een rechtbank gezien, nooit een proces gevolgd en nooit een verslag geschreven. Ze kennen de spanning niet van het wachten aan de deur van een kamer van inbeschuldigingstelling, in een gerechtszaal of in de gang aan de griffie. De stress ook niet van het juist willen en moeten werken tegen de klok.

Het leven kan hard zijn en onrechtvaardig, een collega ook. Er zijn er die naam (voluit) en foto plaatsen nadat je uitdrukkelijk vroeg dat niet te doen. Er zijn er die hun naam, zelfs als eerste, bij jouw naam zetten, ook als hun bijdrage nihil of te verwaarlozen is. Er zijn er die afschrijven zonder bronvermelding. Pronken met de pluimen van een ander. En voor freelancers nog dit: reken niet op een schouderklopje of bonus. Inspanningen en resultaten - zelfs primeurs - worden zelden gewaardeerd en gehonoreerd.

On the job

Of ik iets anders had willen doen dan rechtbankverslaggeving? Neen. Het is een ongemeen boeiende job, geen enkele zaak is gelijk aan een andere. Geen enkel mens - verdachte, slachtoffer, getuige, jurist - is hetzelfde. Ik had het soms wel anders willen doen, graag anders gehad. Daarom enkele tips.

Geef een beginnende gerechtsjournalist een cursus recht, deontologie, praktische richtlijnen en een on-the-job-training. Wijs een starter de weg in de doolhof van recht en gerecht. Laat hem zittingen volgen en arresten lezen, in kamers en gangen rondwalen en met mensen praten! Laat hem, met andere woorden, het gratis aangeboden basismateriaal optimaal gebruiken. Tijdens een proces worden de troeven op tafel gelegd. In een arrest krijg je bewijzen van en redenen voor veroordeling, boete of schade, en ook de grootte of hoogte ervan. Vergeet de arbeidsrechtbank, het vredegerecht en de handelsrechtbank niet. Moeilijk gaat ook en oefening baart kunst. Er valt in elke rechtbank iets te beleven als je ogen en oren openhoudt! Recht moet gedaan en gezien worden.

Denise Van den Broeck

Op stap langs historische slagvelden. 20 lusvormige wandelingen langs velden van eer in België
lannoo

Een ideale manier om twee hobby's (namelijk geschiedenis en wandelen) te combineren. Op het huidige grondgebied België zijn in de loop der eeuwen heel wat oorlogen uitgevochten en dat heeft zijn sporen nagelaten in het landschap. Op zoek naar die sporen stelde journaliste Denise van den Broeck 20 wandelingen samen (twee per provincie). Naast een historische inleiding krijgt de lezer de wandeling volledig uitgeschreven met extra aandacht voor de belangrijkste plaatsen, gebouwen en monumenten. Natuurlijk

ontbreken ook de plannetjes en de praktische informatie niet. Een degelijke gids die uitnodigt tot een nadere kennismaking met ons eigen landje. (MS)

Stefaan Van Laere

Kismet

Davidfonds/Litair

Een vierde thriller met politie-inspecteur George Bracke in de hoofdrol. Al klopt dat laatste niet helemaal, want in dit verhaal komt hij er eigenlijk niet echt aan te pas. Een aantal personages en hun wedervaren worden naast elkaar gezet en pas naar het einde toe beginnen hun paden zich te kruisen. Zo is er een 18de eeuwse Turk die zijn dorp voor zijn ogen ziet uitmoorden, een Turkse moslimterrorist en zijn commandant, en een jonge

vrouw in een kraakpand. De place to be is echter Gent tijdens de Gentse Feesten. De grote vraag is of politieman Bracke daar, samen met zijn collega's, het hoofd zal moeten bieden aan een terroristische aanslag. En dat terwijl hij zich net op een beslissend punt in zijn carrière bevindt. (MS)

Gust Verwerft

Familiedrama's.

De gruwelijkste assisenzaken in België

Standaard Uitgeverij

Goed nieuws voor de liefhebbers van het genre: 'de nieuwe Gust' ligt in de boekhandel. Na 'Beschuldigde sta op!' en 'Moord en doodslag' is dit de derde bundeling assisenzaken

uit Verwerfts ijzeren geheugen. Na amper drie weken is Verwerfts jongste al aan zijn tweede druk toe.

De cover – een potdichte voordeur, met bloemen en knuffels op de dorpel – spreekt boekdelen. Acht ophefmakende processen passeren de revue. Alvast vier scenario's blijven schemeren in het collectief geheugen. Dat van de workaholic uit Lint, die zijn vrouw en drie dochtertjes ombracht en dumpte en daarna de rol van in de steek gelaten echtgenoot speelde. Het bloedbad dat een afgewezen jongeman bij zijn bijna-schoonfamilie in Bas Oha aanrichtte, met een kruisboog en een zwaar pistool. Het dolle prostitutie-onderwereldverhaal dat een Nederlandse consultant opdiste om de bloedige moord op zijn vrouw en twee kinderen in Merksem te verklaren. En de drievoudige moord in café 't Vraagteken in Geraardsbergen.

Gust Verwerft is een virtuoos verteller maar de knapste passages staan in het voor- en nawoord, waar hij zijn persoonlijke bespiegelingen ventileert. Over hoe namen van gemeenten en straten bij hem oude misdaad-belletjes doen rinkelen. En over zijn journalistieke voldoening om in emotionele crisissituaties dicht bij de mensen te zijn, terwijl uitgeverij vooral oor hadden voor het rinkelen van hun kassa. (JB)

Jeroen Wils

In de naam van de vader.

Het verborgen leven van Agnes Pandy

Manteau

De uitgeverij Manteau begint met dit boek een nieuwe serie, getiteld 'True crime'. Het gaat om misdaadromans gebaseerd op echt gebeurde feiten. VTM-journalist Jeroen Wils is er langs die weg in geslaagd een vrij realistisch beeld te schetsen van de leefwereld van Agnes Pandy, de beruchte dochter van de Hongaarse dominee, die samen met haar vader zes familieleden vermoorde, in stukken hakte en de resten oploste in vuilnisbakken

vol 'Cleanest'. Dat alles maakt het boek overigens niet echt geschikt voor gevoelige zielen. Ook al is de stijl van het boek allesbehalve sensatiegericht, het risico op acute misselijkheid is bij sommige passages wel zeer reëel. (MS)

Diane Broeckhoven

Reiskoorts. Een verhaal voor onderweg

the house of books

Alice is oud en alleen. Toch geeft ze het leven nog niet op. Het valt haar moeilijk om haar vertrouwde huis te verlaten, maar af en toe doet ze het wel, omdat ze herinneringen terug tastbaar wil maken of gewoon omdat ze moet. Wanneer ze buiten gaat, lijkt het echter of ze alleen maar verder naar binnen wordt gedreven, op reis naar haar eigen ik, elke dag een beetje meer van de wereld los.

Een dun, maar prachtig boekje dat je meevoert naar de belevingswereld van een bejaarde vrouw. Iemand die we allemaal kennen, maar bij wie we zelden stilstaan, al worden we elke dag een beetje meer zoals zij. (MS)

ONMISBAAR OP JE NOTEBOOK

Frans Godden

Notebooks zijn wonderlijke dingen voor de mobiele journalist, maar ze zijn vaak beperkter in hun mogelijkheden dan desktop PC's, en precies wegens het mobiele gebruik ook kwetsbaarder. Hieronder een overzichtje van (gratis !) programma's die zeker niet op je notebook zouden mogen ontbreken. We hebben het dan niet over tekstverwerking of Internet-browsers, we gaan ervan uit dat die er in elk geval al opzitten.

Veilig en wel

Een goed antiviruspakket is zeker geen luxe, en wie krap bij kas is (en welke journalist is dat niet ?) zal in **AntiVir** (<http://www.free-av.com/>) een uitstekende bondgenoot vinden die voor automatische updates zorgt zodra ze beschikbaar zijn (als je met het Web verbonden bent natuurlijk). Wat ook niet mag ontbreken, is een firewall die je niet alleen beschermt tegen indringers maar ook ongewenste verbindingen vanuit je notebook naar Websites blokkeert. Windows XP heeft er een ingebouwd zitten, maar persoonlijk geven we toch de voorkeur aan **ZoneAlarm** (<http://www.zonealarm.com/>), of indien je er geld voor over hebt, **Sygate** (<http://www.sygate.com/>), nu eigendom van Symantec. Nog twee bewakers van een andere aard zijn **Ad-Aware** (<http://www.lavasoft.de/software/adaware/>) en **Spybot** (<http://www.spybot.info/nl/index.html>). Zij blokkeren adware en spyware, stukjes software die ongemerkt op je computer geïnstalleerd worden en dan allerlei informatie over je doen en laten naar bepaalde Internet-adressen doorsturen. Ook hiervoor zijn er commerciële alternatieven als **Spyware Doctor** (<http://www.pctools.com/spyware-doctor/>) en **Spy Sweeper** (<http://www.webroot.com/>), maar de gratis versies doen het prima. Ook gratis en handig is **WinPatrol** (<http://www.winpatrol.com/>) dat je onmiddellijk alarmeert wanneer een programma probeert zich in je opstartbestand te nestelen.

Nuttig zonder meer

Onder de hoofding 'mag zeker niet ontbreken want nuttig', vermelden we alleen de meest courante programma's. **Adobe Reader** (<http://www.adobe.com/products/acrobat/readstep2.html>) is er zo een die je nodig hebt om pdf-bestanden te bekijken. Krijg je vaak gezipte bestanden of moet je zelf zippen, dan kan je een beroep doen op **QuickZip** (<http://www.quickzip.org/>) of **ExtractNow** (<http://www.extractnow.com/>). Je kunt ook kiezen voor de standaard onder de zippers, **WinZip** (<http://www.thefreesite.com/easyzip111.htm>) - maar dan moet je er wel euro's naastleggen. Wie een opgenomen interview wil beluisteren, is met **WinAmp** (<http://www.winamp.com/>) aan het beste adres, want een van de plugins voor deze audiospeler (PaceMaker) stelt je in staat snelheid en toonhoogte te

veranderen zodat je veel sneller door een interview kan lopen zonder Donald Duck-gekwabbel. Wil je rechtstreeks geluid op je notebook opnemen, dan kunnen we **Audacity** (<http://audacity.sourceforge.net/>) aanbevelen : gemakkelijk, met een veelheid aan functies en formaten, en je weet wat er opgenomen wordt want je kunt rechtstreeks meeluisteren op je PC. Moet je vaak met videobestanden werken, dan is de **VLC Media Player** (<http://www.videolan.org/>) zeer handig want hij kan haast alle gangbare videoformaten vlot weergeven. Wie tenslotte snel foto's wil bekijken en correcties wil aanbrenge, zit met **IrfanView** (<http://www.irfanview.com/>) aan het goeie adres.

Leuk om hebben

En dan zijn er nog een paar buitenbeentjes. Een daarvan is natuurlijk **Skype** (www.skype.com), het programma om gratis te telefoneren via het Internet. Mits een snelle Internetverbinding zijn de gesprekken haast niet te onderscheiden van een klassieke telefoonverbinding, vooral wanneer je gebruik maakt van SkypeOut, de dienst om naar een gewoon telefoontoestel te bellen. Zelfs wanneer je hiermee naar of vanuit het buitenland belt, kost een gesprek je nog altijd maar fracties van het normale. En met de instant messenger die ook in het programma zit, kan je naar hartelust chatten, tenzij je als Windows-gebruiker de voorkeur geeft aan **MSN Messenger** (<http://join.msn.com/messenger/overview>).

Een ander onogelijk maar bijzonder handig programmaatje is **IE New Window Maximizer** (<http://www.jiisoft.com/iemaximizer/index.asp>) dat elk venster dat je opent in Internet Explorer automatisch op volle schermgrootte weergeeft, zonder extra te moeten klikken. Wie veel telwerk heeft, zal in **Moffsoft FreeCalc** (<http://www.moffsoft.com/freecalc.htm>) een flinke hulp vinden - gemakkelijk en veelzijdig, en met een 'tape' waarop al je bewerkingen staan en die je zelfs kunt bewaren voor later. En tenslotte: wie ooit in het buitenland geworsteld heeft met een mailserver om zijn mails te versturen, die zal in **Free SMTP Server** (<http://www.softstack.com/freesmtp.html>) een onverwachte bondgenoot vinden want daarmee wordt het instellen van de 'outgoing mail server' kinderspel.

ALDUS NOG DE WOORDVOERDER

Een column van Mark Vlaeminck

“Er zijn drie mensen tegen wie ik nooit lieg: mijn huisarts, mijn advocaat en mijn woordvoerder.”

Met die uitspraak zette de baas van KLM ooit een psycholoog aan het werk die de opdracht had gekregen om in de toekomst vragen van journalisten over het reilen en zeilen van die Nederlandse luchtvaartmaatschappij te beantwoorden. Maar dat de woordvoerder op zijn beurt tegen de pers de waarheid moest spreken, dat werd er niet bij verteld.

Als journalisten ten allen tijde kritisch moeten zijn en nooit klakkeloos mogen aanvaarden wat hun wordt verteld, dan geldt die opdracht zo mogelijk nog meer wanneer de bron van het nieuws niemand minder is dan de officieel aangeduide woordvoerder.

Woordvoerders worden betaald door hun opdrachtgevers. Aan hen zijn zij verantwoording verschuldigd, door hen worden zij geëvalueerd en door hen worden zij gepromoveerd of opzij geschoven. Wiens brood men eet... Ik wil dan ook een reuzengroot vraagteken plaatsen bij wat een woordvoerder vertelde over de familiale achtergrond van Hans Van Themsche, de dader van de racistische moorden in Antwerpen.

De lijken van de slachtoffers waren nog niet koud of daar haastte de woordvoerder zich al om te verklaren dat de jonge doder niet was opgegroeid in een racistisch milieu. Pardon?

Om te beginnen kan men zich verbazen over de snelheid waarmee deze informatie werd verspreid. Het onderzoek was nog maar nauwelijks gestart of men had al sussende informatie over de achtergrond van de criminele dader. In dit geval was Justitie wel opvallend vlug om aan de maatschappij te laten weten waar we de verklaring van de gruwelijke feiten niet moesten gaan zoeken.

(Foto Nick Hannes)

De dader niet opgegroeid in een racistisch milieu?

Ik ken de ouders van Hans Van Themsche niet en ik wens geen enkele vader en moeder toe dat hun kind een moordenaar wordt. De tante van Hans Van Themsche ken ik trouwens al evenmin.

Alleen stel ik vast dat vader Van Themsche frieten gaat bakken op mosselsoupers van het Vlaams Belang en dat tante Van Themsche in het parlement zetelt voor dezelfde partij. Partij die, laat ons wel wezen, op racisme teert.

Ik hoef dan ook niet op de hoogte te zijn van de concrete familiale situatie om mij toch fundamentele vragen te stellen. Kan ik geredelijk aannemen dat een kind dat opgroeit in een gezin à la Van Themsche, opgevoed wordt met

respect voor mensen die niet blank zijn? Ik kan alleszins maar moeilijk geloven dat de kleine Hans Van Themsche in zijn eigen familie veel positiefs heeft opgevangen over allochtonen.

Als journalist heb ik het dan wel bijzonder moeilijk om geloof te hechten aan de verklaringen van een woordvoerder die gauw gauw een familie wil zuiveren van een verderfelijke houding.

Misschien zal uit de getuigenissen op het assisenproces Van Themsche – als dat er ooit komt – precies het tegenovergestelde blijken van wat door de woordvoerder zo haastig werd verkondigd.

Niet alle journalisten komen in aanmerking voor een Pulitzerprijs, de ene journalist is al slimmer dan de andere. Maar als ik ballonnetjes van woordvoerders moet doorprikken, krijg ik een hoogst onbehaaglijk gevoel. Want dat journalisten zo dom zijn en zomaar alles slikken, dat moet zelfs een woordvoerder niet geloven.

Onder embargo

Het federale parlement heeft een aanpassing goedgekeurd aan de **wet tot bescherming van de journalistieke bronnen**. Het gaat om een technische verbetering die door de AVBB was gevraagd.

Concreet zijn journalisten en hun vertrouwelijke informatiebronnen nu beschermd tegen alle mogelijke opsporingsmethoden van de politie, niet enkel meer de beperkte lijst die aanvankelijk in artikel 5 van de wet was voorzien.

De AVBB had om de wijziging gevraagd naar aanleiding van de goedkeuring van de fameuze **BOM-wet**, die politie en justitie meer mogelijkheden geeft in de strijd tegen terrorisme en georganiseerde misdaad.

Ondertussen moet de Belgische Staat zich wel nog een keer verantwoorden voor schending van het journalistieke bronnengeheim in Straatsburg bij het Europese Hof voor de Rechten van de Mens. De aanleiding zijn huiszoeken bij de in Brussel actieve *Stern*-journalist **Hans-Martin Tillack**, nadat die kritische artikelen had gepubliceerd over de Europese antifraudedienst OLAF.

In **Duitsland** zelf kennen ze anders ook wel iets van schending van het journalistieke bronnengeheim. Journalisten zijn er volgens een uitgelekt rapport jarenlang gevolgd door de inlichtingendienst BND, die daarmee naarstig op zoek was naar lekken in de eigen schoot.

Dezelfde *Bundesnachrichtendienst* blijkt op de koop toe een paar journalisten royaal te hebben betaald voor informatie over collega's van hen. Beide spionnen zijn nog altijd actief als freelance journalist, wat natuurlijk niet echt reclame is voor *ons* vak.

Ook in **Nederland** wordt het journalistieke bronnengeheim dezer dagen zwaar op de proef gesteld. Twee journalisten van *De Telegraaf* worden er beticht van het schenden van staatsgeheimen, nadat ze uittreksels publiceerden uit een rapport van de inlichtingendienst AIVD over topcrimineel Mink Kok.

De journalisten weigerden justitie te verklappen van wie ze de documenten kregen, en werden er vervolgens toe gedwongen vingerafdrukken en DNA-materiaal af te staan.

De studiedag over de Belgische Bronnenwet, die de AVBB met de UGent en de ULB op 3 mei organiseerde, was volgens alle aanwezigen overigens best interessant. Ondermeer de Brusselse onderzoeksrechter (straks procureur des konings) **Bruno Bulthé** deed een opgemerkte tussenkomst.

“De Bronnenwet heeft het grote voordeel dat ze duidelijkheid schept”, zei Bulthé. “Maar er zijn ook perverse effecten. Want journalisten zitten al eens met materiaal dat ze me willen bezorgen, wat ze ingevolge hun deontologische vertrouwelijkheidsplicht evenwel niet mogen doen. Vroeger belden die journalisten me dan op om te zeggen dat ik dat materiaal bij hen mocht komen ophalen, en als ik dat dan deed stond er wellicht niet geheel toevallig al een camera beelden te maken voor het journaal. Alleen, met die nieuwe wet kan ik dat natuurlijk niet meer, zo langsgaan bij redacties.”

De **JAM** heeft samen met partners en sponsors haar jaarlijkse persprijzen uitgereikt. De Milieu Media Prijs 2006 ging naar Kim De Rijck, wetenschapsredacteur van *De Standaard*. De Rijck kreeg de prijs – 2.500 euro en een kristallen pen – voor haar verzamelde artikelen over de milieuproblematiek.

Wouter Verschelden, Wetstraatredacteur bij *De Standaard*, kreeg van de JAM en sponsor Dexia een beurs van 2.500 euro voor een onderzoeksproject over het Belgische **defensiebeleid**.

De grote **Dexia-persprij**s voor de geschreven pers ging (zoals DJ van maart al voorspelde) naar Jan Hauspie en Christian Vandenabeele van *Sport/Voetbal Magazine* voor hun pionierswerk over het voetbalschandaal.

De Dexia-fotopersprij ging naar Tim Dirven (*De Morgen*) en de financieel-economische persprij naar Christof Vanschoubroek en Steven Samyn (*De Standaard*) voor hun reportage ‘Achter de schermen van de fiscus’.

De prijs voor de beste tv-reportage ging naar Lode Desmet (*Periscoop Producties*) voor ‘Heysel ’85 - Requiem for a Cup Final’. De beste radioreportage kwam van Annick Lesage en Dries Geusens (*Radio 1*) en ging over een vermiste vrouw.

En nog prijzen. Twee journalisten van *Vrij Nederland* hebben de **EU Persprij**s ‘Voor Verscheidenheid - Tegen Discriminatie’ in de wacht gesleept. Hun artikel ging over discriminatie op grond van etnische afkomst en ras op de Nederlandse arbeidsmarkt.

Nog tot 15 juli hebben journalisten de tijd om artikelen in te sturen voor de jaarlijkse **Noord-Zuid-persprij**s van de Vlaamse Gemeenschap. Initiatiefnemer Geert Bourgeois, minister van Media in de Vlaamse Regering, wil met de prijs van 5.000 euro groot de bewustwording over de Noord-Zuid-verhoudingen in de wereld bevorderen.

Informatie, reglement en inschrijvingsformulieren zijn te verkrijgen bij gitti.vandenborre@wim.vlaanderen.be – tel. 02/553.45.19.

Wie wil meedingen naar de persprij voor de beste **toeristische journalistiek**, heeft nog tijd tot 1 november voor zijn inzending. De zogenaamde prijs Walter Baeke – genoemd naar de stichter van het eerste Belgische toerismemagazine – wordt georganiseerd door BTEXPO, het toerismesalon.

Voor inlichtingen, reglement en intekenformulier kan men terecht op www.btexpo.com of op telefoonnummer 02/541.84.81.

Bij *Le Vif-L'Express* – zeg maar de Franstalige *Knack* – zijn ze in alle staten, nu Roularta na redactiedirecteur Jacques Gevers ook adjunct-hoofdredacteur **Jean-François Dumont** de laan heeft uitgestuurd. Aan de oorsprong ligt serieuze onenigheid over de wijze waarop Roularta het weekblad wil *redynamiseren*.

Jean-François Dumont is tevens bestuurslid van de Franstalige AJP, en als zodanig sterk begaan met het vrijwaren van journalistieke waarden en belangen.

Nog over de taalgrens vierde **La Dernière Heure** zijn honderdste verjaardag. La DH is hoe dan ook fenomeen. In een slinkende dagbladmarkt slaagde de liberale populaire krant er de voorbije jaren in te stijgen tot een oplage van dik 88.000.

Zaterdag 24 juni – 15u.
Moorsel / Tervuren – sportcomplex De Steenberg

Perskampioenschap lopen

Op zaterdag 24 juni vindt het jaarlijkse Perskampioenschap Lopen plaats, en ook dit jaar is die loopwedstrijd gekoppeld aan de intussen legendarische 'Chocoladeloop' in Moorsel (Tervuren). Nieuw is dat er dit keer niet alleen de traditionele loop over (ruim) 12 kilometer zal zijn (de onvervalste 'Chocoladeloop'), maar dat journalisten en persmedewerkers ook kunnen kiezen voor de 5 kilometer-loop. Beide wedstrijden starten om 16u45 in het centrum van Moorsel aan het sportcomplex De Steenberg, waar ook de inschrijvingen gebeuren. Het best is tegen omstreeks 15 uur naar De Steenberg te komen. Aan een aparte inschrijvingstafel kunnen journalisten (op vertoon van hun perskaart) en persmedewerkers (op erewoord ...) zich inschrijven voor de 5 of 12 kilometer. Je krijgt dan een borstnummer én een aparte badge waarmee duidelijk is dat je loopt voor het perskampioenschap.

START !

De start wordt gegeven om 16u45, maar even tevoren komen we met de deelnemers aan het perskampioenschap samen voor de traditionele startersfoto.

Er komt achteraf een apart klassement voor de beroepsjournalisten, de persmedewerkers én de dames in beide categorieën, en dat telkens voor beide lopen (5 en 12 kilometer). Die uitslagen worden bekendgemaakt in *De Journalist* en op de website van de 'Chocoladeloop', waar je ook de verdere voorbereiding van dit evenement kunt volgen: <http://users.pandora.be/jean-pierre.verdeyen1/index.htm>

Voor meer informatie kun je ook altijd terecht bij Peter.Verlinden@vrt.be